

Ulkomaankauppa- ja verotusosasto
Tullausyksikkö

Automaattista ratkaisumenettelyä koskeva käyttöönottopäätös tuonnin oikaisutoimen päätöksenteossa

Ratkaisumenettelystä vastaava viranomainen: Tulli

Ratkaisumenettely: Tuontitullaukseen liittyvän tulli-ilmoituksen mitätöinti tullauspäätöksen muodostamisen jälkeen tai tullauspäätöksen oikaiseminen automaattisesti tietyissä ennalta määritellyissä tilanteissa.

Ratkaisumenettelyn käyttöönottopäivä: 30.9.2024. Niiden tilastomuutosten, joilla ei ole vaikutusta verotusarvoon tai verotukseen, automaattinen ratkaisumenettely on otettu käyttöön 15.1.2024.

Päätöspäivä: 27.9.2024

Voimassaolo: 30.9.2024 – Toistaiseksi

1 Päätös

Tämä päätös on julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain (906/2019, tiedonhallintalaki) 28 d §:n mukainen päätös siitä, että Tulli ottaa käyttöön automaattisen ratkaisumenettelyn tuontitullaukseen liittyvän tulli-ilmoituksen mitätöinnissä tullauspäätöksen muodostamisen jälkeen tai tullauspäätöksen oikaisemisessa tietyissä ennalta määritellyissä tilanteissa. Tältä käyttöönottopäätökseltä ilmenevät käyttöönoton perustelut, käyttöönoton perusteena olevat asiakirjat, suunniteltu käyttöönottopäivämäärä ja päätöksen tekemisen ajankohta, tieto päätöksentekijästä sekä yhteystieto, josta on saatavilla lisätietoa automaattisen ratkaisumenettelyn käytöstä.

2 Perustelut

2.1 Johdanto

Tulli on arvioinut automaattisen ratkaisumenettelyn laissa säädetyt edellytykset tällä käyttöönottopäätöksellä. Arvioinnissa on huomioitu hallintolain (434/2003), tiedonhallintalain, tullilain (304/2016) ja EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen (EU) 2016/679 vaatimukset.

Tulli katsoo, että käyttöönottopäätöksen kohteena oleva ratkaisumenettely täyttää laissa säädetyt automaattisen ratkaisemisen edellytykset ja automaatio voidaan ottaa ratkaisumenettelyssä käyttöön. Seuraavassa on kuvattu käyttöönoton perustelut säännöksittäin.

2.2 Tullilainsäädäntö

Oikaisutoimen automaattisesti ratkaistavat hakemukset ovat etukäteisharkinnan pohjalta valikoituneita tyyppitapauksia, jotka eivät edellytä tapauskohtaista harkintaa. Automaattisen ratkaisumenettelyn kohteena ovat tietyt tilastomuutokset sekä tullii ilmoitusten mitätöinnit. Sellaiset tilastomuutokset ratkaistaan automaattisesti, joilla ei ole vaikutusta verotusarvoon tai veron määrään eikä hakemuksessa pyydetä korjaamaan alkuperämaata tai nimikettä. Mitätöintihakemuksista automaattiseen ratkaisumenettelyyn ohjautuvat ainoastaan hakemukset, joita koskevalla tullii ilmoituksella on käytetty lisämenettelykoodia F48 ja syykoodia D tai V. Syykoodi D vaatii, että hakemuksella on ilmoitettu korvaavan tullii ilmoituksen numero. Syykoodi V vaatii, että hakemukselle on lisätty perustelutekstiä. Oikaisuhakemuksista automaattiseen ratkaisumenettelyyn ohjautuvat vain tapaukset, joissa hakijan vaatimukset hyväksytään kaikilta osin. Joissain tilanteissa tapauskohtaista harkintaa edellyttävä päätös saatetaan vahvistaa automaatiassa, jos sitä koskeva esitys on ollut asiakkaalla kuultavana eikä asiakas ole antanut esitykseen vastinetta määräajassa tai on ilmoittanut hyväksyvänsä päätösesityksen sellaisenaan. Tällöin virkamies on kuitenkin arvioinut tapauskohtaista harkintaa edellyttävät seikat etukäteen ja päätös vahvistetaan esityksen sisältöisenä.

Hakemus tulee vireille asiakkaan aloitteesta sähköisesti joko sanomana tai asiointiliittymän kautta. Muissa kuin mitätöintihakemuksissa hakija on itse muuttanut haluamansa tiedot hakemukselle. Hakemus on toimitettava unionin tullikoodeksin 22 mukaisesti ja 121 artiklassa säädetyssä määräajassa.

Tilastomuutosta koskevan oikaisupäätöksen perusartiklana toimii Euroopan parlamentin ja neuvoston unionin tullikoodeksista antaman asetuksen (EU) 952/2013 (jäljempänä unionin tullikoodeksi) 173 artikla, erityisesti sen 3 kohta, jonka mukaan: Ilmoittajan voidaan hakemuksesta sallia 3 vuoden kuluessa hyväksymispäivästä oikaista tullii ilmoitusta tavaroiden luovutuksen jälkeen, jotta ilmoittaja voisi noudattaa tavaroiden asettamisesta kyseiseen tullimenettelyyn johtuvia velvoitteitaan.

Mitätöintipäätöksen perusartiklana toimii unionin tullikoodeksin 174 artiklan 2 kohta, jonka mukaan: Tullii ilmoitusta ei voida mitätöidä tavaroiden luovutuksen jälkeen, jollei toisin säädetä. Poikkeuksista säädetään komission Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 952/2013 täydentämisestä tietyt unionin tullikoodeksin säännöksiä koskevien yksityiskohtaisten sääntöjen osalta antaman delegoidun asetuksen (EU) 2015/2446 148 artiklassa. Artiklan 4 kohdan c alakohdan

mukaan: Tulli-ilmoitukset on mitätöitävä 1, 2 ja 3 kohdassa tarkoitettujen tapausten lisäksi ilmoittajan perustellusta hakemuksesta tavaroiden luovutuksen jälkeen, kun varat on erehdyksessä ilmoitettu useammalla kuin yhdellä tulli-ilmoituksella. Jos uutta tulli-ilmoitusta ei ole tehty erehdyksessä, vaan esimerkiksi virheellisen edeltävän asiakirjatiedon takia, virheellisen ilmoituksen oikaisemisen perusartiklana toimii unionin tullikoodeksin 116 artiklan 1 kohdan a alakohda.

2.3 Hallintolaissa ja tullilaissa säädetyt edellytykset

Asian automaattisen ratkaisemisen edellytykset

Automaattisella ratkaisemisella tarkoitetaan hallintolain 53 e §:n 1 momentissa asian käsittelyn päättävän ratkaisun tekemistä automaattisella tietojenkäsittelyllä ilman, että ratkaisun tarkastaa ja hyväksyy luonnollinen henkilö. Viranomaisen voi hallintolain 53 e §:n 2 momentin mukaisesti ratkaista automaattisesti asian, johon ei sisälly seikkoja, jotka edellyttävät tapauskohtaista harkintaa, tai johon sisältyvät tapauskohtaista harkintaa edellyttävät seikat virkamies tai muu asian käsittelijä on arvioinut. Ratkaisemisen on tällöin perustuttava sovellettavan lain ja etukäteisen harkinnan perusteella laadittuihin käsittelysääntöihin.

Käyttöönottopäätöksen kohteena olevassa tullimenettelyssä Tulli antaa asian käsittelyn päättävän ratkaisun. Päätös tehdään automaattisella tietojenkäsittelyllä. Asian ratkaisemiseen ei sisälly seikkoja, jotka edellyttävät tapauskohtaista harkintaa. Asiaa ei tarkasta eikä ratkaise luonnollinen henkilö.

Sellaiset tuonnin tulli-ilmoituksen oikaisemista koskevat asiat, joissa lopullisen oikeudellisen harkinnan ja päättelyn tekee luonnollinen henkilö, automaattisen ratkaisumenettelyn edellytykset eivät täyty eikä automaattista ratkaisumenettelyä oteta näissä asioissa käyttöön.

Automaattisen ratkaisemisen on hallintolain 53 e §:n 2 momentin mukaan perustuttava sovellettavan lain ja etukäteisen harkinnan perusteella laadittuihin tiedonhallintalain 2 §:n 16 kohdassa tarkoitettuihin käsittelysääntöihin, jotka ovat luonnollisen henkilön ennalta laatimia automaattisen tietojenkäsittelyn ohjaamiseen tarkoitettuja sääntöjä.

Asioiden käsitteleminen ja ratkaiseminen käyttöönottopäätöksen kohteena olevassa automaattisessa toimintaprosessissa tapahtuu Tullin ennalta laatimien käsittelysääntöjen mukaisesti. Käsittelysäännöt ovat luonnollisen henkilön laatimia ja ne perustuvat asiaan sovellettavaan tullilainsäädäntöön. Käsittelysäännöt on laadittu siten, että ne kussakin tapauksessa johtavat asian ratkaisemiseen tullilainsäädännössä säädetyllä tavalla. Käsittelysääntöihin on myös määritelty säännöt siitä, milloin ja missä tapauksissa asian käsittely siirtyy automaattisesta toimintaprosessista luonnollisen henkilön käsiteltäväksi.

Tullilain (304/2016) 88 §:n 1 momentin mukaan oikaisuvaatimuksena pidetään unionin tullikoodeksin 116 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaisia oikaisuhakemuksia. Hallintolain 53 e §:n 4 momentin mukaan oikaisuvaatimusta tai siihen rinnastuvaa vaatimusta ei voida ratkaista automaattisesti. Tähän kieltoon on säädetty poikkeus tullilaissa, jonka 88 §:n 5 momentin mukaan tulliverotusta koskeva muun

asianosaisen kuin tulliasiamiehen oikaisuvaatimus, jossa esitetään uusi vaatimus tai uutta selvitystä, voidaan ratkaista automaattisesti, jos vaatimus hyväksytään. Muutoin asian automaattiseen ratkaisemiseen saman pykälän 7 momentin mukaan sovelletaan, mitä hallintolain 8 b luvussa säädetään. Käyttöönottopäätöksen kohteena olevassa automaattisessa ratkaisumenettelyssä ei käsitellä oikaisuvaatimuksia, vaan kyse on unionin tullikoodeksin 173 ja 174 artiklan mukaisista oikaisu- ja mitätöintihakemuksista.

Tulli toteaa edellä lausutuilla perusteilla, että käyttöönottopäätöksen kohteena oleva automaattinen ratkaisumenettely täyttää automaattisen ratkaisumenettelyn hallintolaissa ja tullilaissa säädetyt edellytykset ja on näin ollen lainmukainen.

Automaattisen ratkaisemisen oikeussuojaedellytys

Automaattisen ratkaisemisen edellytyksenä hallintolain 53 f §:n 1 momentin mukaan on, että luonnollinen henkilö, johon ratkaisu on kohdistettu, voi kaikilta osin vaatia siihen oikaisua maksutta oikaisuvaatimuksella tai siihen rinnastuvalla vaatimuksella, joka käsitellään päätöksen tehneessä viranomaisessa tai sen kanssa samaan rekisterinpitäjään kuuluvassa viranomaisessa.

Oikeussuojaedellytystä ei saman lainkohdan 2 momentin mukaan kuitenkaan sovelleta, jos automaattisella ratkaisulla hyväksytään asianosaisen vaatimus, joka ei koske toista asianosaista.

Hallintolain 53 f §:ssä säädetty automaattisen ratkaisumenettelyn oikeussuojaedellytys ei koske asioita, joissa asiakkaan vaatimus hyväksytään, mikäli se ei koske muita asianosaisia. Käyttöönottopäätöksen kohteena olevassa automaattisessa ratkaisumenettelyssä annetaan vain asiakkaan vaatimukset hyväksyviä ratkaisuja, jotka eivät koske muita asianosaisia, ja joita hallintolaissa säädetty automaattisen ratkaisemisen oikeussuojaedellytys ei näin ollen koske.

Muihin kuin unionin tullikoodeksin 116 artiklan 1 kohdan a alakohdan perusteella annettuihin ratkaisuihin haetaan oikaisua Tullilta tullilain 88 §:n 1 momentin mukaisesti ennen valittamista hallinto-oikeuteen.

Automaattisesta ratkaisemisesta ilmoittaminen

Automaattisesta ratkaisemisesta on hallintolain 53 g §:n 1 momentin mukaan ilmoitettava päätöksenteon kohteelle. Säännöksen mukaan hallintopäätökseltä on käytävä ilmi, jos asia on ratkaistu automaattisesti, sekä tieto siitä, missä tiedonhallintolain mukainen käyttöönottopäätös on saatavissa. Saman pykälän 3 momentin mukaan hallintolain 44 §:n 1 momentin 4 kohdassa säädettyä vaatimusta lisätietoja antavan henkilön nimen ilmoittamisesta ei sovelleta asiassa, joka on ratkaistu automaattisesti. Hallintolain 44 §:n 1 momentin 4 kohdassa säädettyä vaatimusta sellaisten yhteystietojen ilmoittamisesta, josta asianosainen voi pyytää tarvittaessa lisätietoja päätöksestä, sovelletaan.

Käyttöönottopäätöksen kohteena olevassa ratkaisumenettelyssä annettavilta Tullin päätöksiltä ilmenee asian automaattinen ratkaiseminen. Lisäksi niiltä ilmenee tieto siitä, mistä käyttöönottopäätös on saatavissa. Käyttöönottopäätös on saatavilla Tullin verkkosivuilta päätöksestä tarkemmin ilmenevästä

osoitteesta sekä pyynnöstä sähköpostin tai postin välityksellä. Automaattisesti ratkaistuilla päätöksillä ilmoitetaan yhteystiedot, josta asianosainen voi pyytää lisätietoja päätöksestä.

2.4 Tiedonhallintalaissa säädetyt edellytykset

Tehtäväjaon dokumentointi

Viranomaisen on tiedonhallintalain 28 a §:n 1 momentin mukaan dokumentoitava lain 6 a luvussa säädettyjen velvollisuuksien toteuttamisesta vastuussa olevien henkilöiden tehtäväjako.

Tulli on dokumentoinut tiedonhallintalain 6 a luvussa säädettyjen automaattisen ratkaisumenettelyn käyttöönottoa ja käyttöä koskevien velvollisuuksien toteuttamisesta vastuussa olevien henkilöiden tehtäväjaon erilliseen dokumenttiin. Tehtävänjaon perusteena ovat Tullin työjärjestykset, sisäiset ohjeet, määräykset ja sopimiset sekä henkilöiden työnkuvat.

Käsittelysääntöjen dokumentointi

Viranomaisen on tiedonhallintalain 28 a §:n 2 momentin mukaan varmistettava, että automaattisen ratkaisumenettelyn käsittelysäännöt dokumentoidaan riittävän selkeästi ja kattavasti niin, että niiden lainmukaisuus voidaan osoittaa. Käsittelysäännöistä on käytävä erityisesti ilmi, miten ratkaisumenettelyn syrjimättömyys varmistetaan, miten asia selvitetään riittävästi ja asianmukaisesti, mukaan lukien kuuleminen, ja miten ratkaisu perustellaan tai miksi se voidaan jättää perustelematta.

Tulli on dokumentoinut käyttöönottopäätöksen kohteena olevaa automaattista ratkaisumenettelyä koskevat käsittelysäännöt erilliseen dokumenttiin. Käsittelysääntödokumentaatiosta ilmenee automaattisen ratkaisumenettelyn kaikki vaiheet, joilla on vaikutusta asian ratkaisemiseen. Käsittelysäännöistä ilmenee, milloin asia ohjautuu automaattisesti ratkaistavaksi, eli automaattisen ratkaisemisen valikointitekijät. Käsittelysäännöissä on kuvattu myös, missä tilanteissa luonnollinen henkilö osallistuu asian käsittelyyn.

Käyttöönottopäätöksen kohteena olevan ratkaisumenettelyn käsittelysäännöissä on kuvattu menettelyn eri vaiheissa sovellettava lainsäädäntö.

Käsittelysäännöissä on kuvattu, miten ratkaisumenettelyn syrjimättömyys varmistetaan. Valikointia ei tehdä asianosaiseen liittyvillä perusteilla. Automaattiseen ratkaisumenettelyyn voi päätyä vain hakemus, jossa ilmoittajana on yritys, joten henkilöön liittyvillä syrjivillä perusteilla, kuten sukupuoli, ikä, alkuperä, kieli, uskonto, vakaumus, mielipide, terveydentila, vammaisuus, ei ole merkitystä. Hakemuksen perustana olevalla tullii-ilmoituksella voi olla tuojana myös yksityishenkilö, mutta tällöinkään hakemuksen ohjautumista automaattiseen ratkaisumenettelyyn ei ohjaa mikään edellä mainituista syrjivistä perusteista. Syrjimättömyyden varmistaminen on arvioitu suhteessa hallinnon oikeusperiaatteisiin (hallintolaki 434/2003 6 §), perus- ja ihmisoikeuksien turvaamiseen (perustuslaki 731/1999 22 §), yhdenvertaisuuteen (perustuslaki 731/1999 6 §), yhdenvertaisuuden edistämismääräykseen (yhdenvertaisuuslaki 1325/2014 5 §), tasa-arvon edistämismääräykseen (laki

miesten ja naisten välisestä tasa-arvosta 609/1986 4 §), syrjinnän ja vastatoimien kieltoihin (yhdenvertaisuuslaki 1325/2014 3 luku, laki miesten ja naisten välisestä tasa-arvosta 7 §) ja Suomen kansainvälisiin velvoitteisiin.

Käsittelysäännöissä on kuvattu, miten asia selvitetään riittävästi ja asianmukaisesti. Asian riittävän selvittämisen dokumentaatiosta ilmenevät asian ratkaisussa käytetyt tiedot ja tietolähteet sekä tietojensaantitapa, tietojen ajantasaisuuden ja virheettömyyden varmistaminen, kuulemisen toteuttaminen, kuulemisessa saatujen tietojen käsittely menettelyssä sekä perustelut kuulemisvelvollisuudesta poikkeamiselle.

Käsittelysäännöissä on kuvattu myös, miten ratkaisu perustellaan.

Tiedonhallintalain 28 a §:n 3 momentissa on edellytetty, että viranomaisen merkitsee dokumentaation muodostaviin asiakirjoihin hyväksymispäivämäärän sekä asiakirjan hyväksyjän, jonka tehtävänä on tarkastaa asiakirjan sisällön lainmukaisuus. Käyttöönottopäätöksen kohteena olevan ratkaisumenettelyn käsittelysääntöjen dokumentaation lainmukaisuus on tarkastettu. Tarkastaja on merkinnyt asiakirjaan hyväksymispäivämäärän ja nimensä.

Tiedonhallintalain 28 a §:n 3 momentissa on lisäksi edellytetty, että viranomaisen säilyttää hyväksytyt asiakirjat vähintään viisi vuotta automaattisen ratkaisumenettelyn käytöstä poistamista seuraavan kalenterivuoden alusta lukien. Lisäksi tiedonhallintalain 28 a §:n 4 momentin mukaan viranomaisen on varmistettava, että vähintään viiden vuoden ajan asian ratkaisemisesta voidaan osoittaa, millä käsittelysäännöillä yksittäinen asia on ratkaistu automaattisesti ja missä vaiheissa luonnollinen henkilö on osallistunut asian käsittelyyn. Tulli on varmistanut säilytysvelvollisuuden ja osoitusvelvollisuuden toteutumisen säilyttämällä käsittelysääntödokumentaation vähintään laissa säädetyn ajan.

Laadun varmistaminen

Viranomaisen on tiedonhallintalain 28 b §:n 1 momentin mukaan varmistettava ennen automaattisen ratkaisumenettelyn käyttöönottoa ja menettelyä käytön aikana muutettaessa, että menettely vastaa 28 a §:n 2 momentissa tarkoitettua dokumentaatiota eli käsittelysääntöjä. Viranomaisen on saman pykälän 2 momentin mukaan varmistettava hyvä kielenkäyttö automaattisesti laadittavissa asiakirjoissa, jotka annetaan asianosaiselle. Laadun varmistamisen keskeiset toimenpiteet on 3 momentin mukaan dokumentoitava. Viranomaisen on 4 momentin mukaan nimettävä automaattisen ratkaisumenettelyn laadun varmistamisesta vastuussa oleva henkilö.

Tulli on varmistanut käyttöönottopäätöksen kohteena olevan ratkaisumenettelyn laadun ennen käyttöönottoa etukäteisin laadunvarmistuksen toimenpitein. Ratkaisumenettelyn on varmistettu toimivan lain ja ennalta määriteltyjen vaatimusten mukaisesti sekä tuottavan asianmukaisen asiankäsittelyn vaatimukset täyttäviä ratkaisuja. Ratkaisumenettelyn on varmistettu vastaavan etukäteen määriteltyjä käsittelysääntöjä ja käsittelysäännöt osoittavaa dokumentaatiota. Laadunvarmistamisen keinoina ovat tietojärjestelmien vaatimustenmukaisuuden todentavat hyväksymistestausmenettelyt, jotka toteutetaan etukäteisen suunnitelman mukaisesti. Ratkaisumenettelyssä muodostuvien, asiakkaalle annettavien päätösasiakirjojen hyvä kielenkäyttö on varmistettu kielenhuollollisin toimenpitein ja kieltä huolletaan

säännöllisesti. Keskeiset laadunvarmistuksen toimenpiteet on dokumentoitu laadunvarmistuksen asiakirjaan. Laadunvarmistamisesta vastaavat henkilöt on nimetty. Osana etukäteistä laadunvarmistusta Tulli poimii osan automaattisen ratkaisumenettelyn edellytykset täyttävistä hakemuksista satunnaisotantana luonnollisen henkilön käsittelyyn.

Laadunvalvonta ja virhetilanteiden käsittely

Viranomaisen on tiedonhallintalain 28 c §:n 1 momentin mukaan valvottava automaattisesti ratkaistavien asioiden laatua ja sisällöllistä virheettömyyttä sekä hallittava automaattiseen ratkaisumenettelyyn liittyviä riskejä käyttöönoton jälkeen. Viranomaisen on saman pykälän 2 momentin mukaan ryhdyttävä viipymättä korjaaviin toimenpiteisiin, jos automaattisessa ratkaisumenettelyssä havaitaan virhe, jolla voi olla vaikutus ratkaisun sisältöön, ja havaittu virhe, sen vaikutukset ja virheen korjaamista koskevat toimenpiteet on dokumentoitava. Viranomaisen on 3 momentin mukaan nimettävä automaattisen ratkaisumenettelyn laadunvalvonnasta ja virhetilanteiden käsittelystä vastuussa oleva henkilö.

Tulli toteuttaa käyttöönottopäätöksen kohteena olevan automaattisen ratkaisumenettelyn laadunvalvonnan käyttöönoton jälkeen etukäteisen suunnitelman mukaisesti. Suunnitelma on dokumentoitu laadunvalvonnan toimenpiteisiin laadunvalvontasuunnitelmaan.

Laadunvalvontasuunnitelmassa valvonnan keinoksi on määritelty luonnollisen henkilön tekemä poiminta. Osa automaattisesti ratkaistuista hakemuksista valikoidaan luonnollisen henkilön tekemään jälkikäteiseen manuaaliseen tarkastukseen. Luonnollinen henkilö tarkastaa automaattiossa laadittujen päätösten sisällön oikeellisuuden. Valvontavaiheessa tehtävien tarkastusten tulokset dokumentoidaan. Jos käyttöönottopäätöksen kohteena olevassa automaattisessa ratkaisumenettelyssä havaitaan ratkaisun sisältöön mahdollisesti vaikuttava virhe, dokumentoidaan havaittu virhe, sen vaikutukset ja sen korjaamista koskevat toimenpiteet. Tulli on nimennyt käyttöönottopäätöksen kohteena olevan automaattisen ratkaisumenettelyn laadunvalvonnasta ja virhetilanteiden käsittelystä vastuussa olevat henkilöt.

Tiedottaminen

Viranomaisen on tiedonhallintalain 28 e §:n 1 momentin mukaan julkaistava voimassa oleva käyttöönottopäätös yleisessä tietoverkossa verkkosivustollaan.

Tulli julkaisee voimassa olevan käyttöönottopäätöksen verkkosivustollaan osoitteessa <https://tulli.fi/tutustu-tulliin/aineisto/automaattinen-paatoksenteko>. Käyttöönottopäätös on saatavilla myös sähköpostitse ja postitse, ja sen saamista koskevan pyynnön voi esittää puhelimitse, sähköpostitse ja postitse Tullin kirjaamoon. Jos automaattiseen ratkaisumenettelyyn tehdään sellaisia muutoksia, joissa käyttöönoton edellytykset on arvioitava uudelleen, Tullin verkkosivustolla julkaistaan kulloinkin voimassa oleva uusi käyttöönottopäätös. Aiemmat käyttöönottopäätökset ovat saatavilla pyynnöstä Tullin kirjaamosta.

Viranomaisen on tiedonhallintalain 28 e §:n 2 momentin mukaan tiedotettava asioiden automaattisesta ratkaisemisesta toimialallaan, automaattisen ratkaisumenettelyn käytön perusteista ja muista asiakkaan oikeuksien kannalta keskeisistä tiedoista 28 a §:n 2 momentissa tarkoitettuun dokumentaatioon, eli käsittelysääntöihin, ja käyttöönottopäätökseen perustuen. Tiedot on julkaistava yleisessä tietoverkossa viranomaisen verkkosivustolla.

Tulli on tiedottanut tulliasioiden automaattisesta ratkaisemisesta verkkosivustollaan osoitteessa <https://tulli.fi/tutustu-tulliin/aineisto/automaattinen-paatoksenteko>. Lisätietoja automaattisesta ratkaisumenettelystä on saatavissa myös sähköpostitse, postitse ja puhelimitse Tullin kirjaamon kautta.

Tietojen käyttö

Viranomaisen on tiedonhallintalain 28 f §:n mukaan varmistettava riskiarvioinnin perusteella, että automaattisessa ratkaisemisessa hyödynnettävien tietojen ajantasaisuus ja virheettömyys varmistetaan asianmukaisin teknisin toimenpitein.

Tulli on varmistanut, että käyttöönottopäätöksen kohteena olevassa automaattisessa ratkaisumenettelyssä hyödynnettävien tietojen ajantasaisuus ja virheettömyys on varmistettu. Asianmukaiset toimenpiteet on määritelty perustuen riskiarviointiin, jossa on tunnistettu sellaiset olennaiset riskit, jotka voivat vaikuttaa automaattisessa ratkaisemisessa käytettävien tietojen ajantasaisuuteen ja virheettömyyteen. Ajantasaisuuden ja virheettömyyden varmistamisen toimenpiteinä ovat olleet tarpeellisiksi arvioidut tekniset toimenpiteet, joilla edistetään menettelyssä käytettävien tietojen laatua. Tällaisia teknisiä toimenpiteitä ovat esimerkiksi käyttöliittymällä tietojen kirjauskäytännöt, tietojärjestelmän suorittama tietojen syöttömuodon tarkistaminen tietojen tallentamisen yhteydessä sekä tietojen laadun testaaminen validointisäännöillä ja satunnaisotannalla. Käyttöönottopäätöksen kohteena olevaan automaattiseen ratkaisumenettelyyn tiedot saapuvat asiakkaiden ilmoituksista sekä tulliselvitysjärjestelmään liittyvistä taustajärjestelmistä. Asiakkaan jättäessä tulli-ilmoitusta Tullin sähköisessä asiointipalvelussa järjestelmä ohjaa kaikkien vaadittavien tietojen täyttämiseen.

2.5 Tietosuojasääntely

Automaattisen ratkaisemisen edellytykset

Automaattisen ratkaisumenettelyn tulee täyttää myös tietosuoja-asetuksessa säädetyt edellytykset silloin, kun käsittely kohdistuu luonnollisiin henkilöihin. Tietosuoja-asetus on suoraan sovellettavaa oikeutta.

Tietosuoja-asetuksen 22 artiklan 1 kohdan mukaan rekisteröidyllä on oikeus olla joutumatta sellaisen päätöksen kohteeksi, joka perustuu pelkästään automaattiseen käsittelyyn ja jolla on häntä koskevia oikeusvaikutuksia tai joka vaikuttaa häneen vastaavalla tavalla merkittävästi. Artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaan 1 kohtaa ei sovelleta, jos päätös on hyväksytty rekisterinpitäjään sovellettavassa unionin oikeudessa tai jäsenvaltion lainsäädännössä, jossa vahvistetaan myös asianmukaiset

toimenpiteet rekisteröidyn oikeuksien ja vapauksien sekä oikeutettujen etujen suojaamiseksi. Käsitteystä ilmoittaminen rekisteröidylle ja tämän oikeus vaatia ihmisen osallistumista tietojen käsittelemiseen ovat tällaisia asianmukaisia aina sovellettavia suoja-toimia tietosuojasetuksen johdanto-osan 71 perustelukappaleen mukaan.

Luonnolliseen henkilöön kohdistuva automaattinen päätöksenteko on kansallisesti hyväksytty hallintolain 8 b luvun 53 e §:ssä ja oikaisuvaatimusten osalta tullilain 88 §:n 5 ja 6 momentissa. Asianmukaiset suoja-toimenpiteet on vahvistettu hallintolain 53 f §:ssä, jossa on säädetty automaattisen ratkaisemisen oikeussuojaedellytys, sekä 53 e §:ssä, jossa on säädetty automaattisesta ratkaisemisesta ilmoittamisesta. Kansallinen lainsäädäntö mahdollistaa automaattisen ratkaisemisen EU:n yleisessä tietosuojasetuksessa säädetystä automaattipäätösten lähtökohtaisesta kiellosta huolimatta suoja-toimiedellytysten täytyessä.

Oikeus vaatia ihmisen osallistumista

Tietosuojasetuksessa edellytettynä suojakeinona on oikeus vaatia ihmisen osallistumista tietojen käsittelemiseen. Kansallisessa lainsäädännössä oikaisuvaatimuksen tekemisen oikeussuojakeinon käyttömahdollisuutta on edellytetty vain asiakkaan vaatimuksen vastaisesti ratkaistuilla asioilla. Säännösten valmistelussa on katsottu, että silloin kun asianosaisen vaatimus hyväksytään vaaditulla tavalla, ei asianosaisella voida katsoa enää olevan tietosuojaoikeudellisen suojan tarvetta saada päätöstä ihmisen käsiteltäväksi (HE 145/2022 vp, s. 154).

Käyttöönottopäätöksen kohteena olevaa automaattista ratkaisumenettelyä ei käytetä silloin, jos asiaa ei ratkaista asiakkaan vaatimuksen mukaisesti. Kaikkiin muihin paitsi oikaisuvaatimukseen annettuihin automaattiossa tehtyihin päätöksiin voi hakea oikaisua Tullilta. Oikaisuvaatimuksen johdosta annettuihin automaattiratkaisuihin muutoksenhakekeinona on puolestaan valitus hallinto-oikeuteen eikä oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun ratkaisuun ole enää mahdollista hakea oikaisua. Menettely täyttää kuitenkin kansallisessa laissa säädetyn oikeussuojaedellytyksen, sillä oikaisuvaatimuksista ratkaistaan automaattisesti vain sellaiset vaatimukset, jotka hyväksytään.

Rekisteröidyn informointi

Tietosuojasetuksessa edellytettynä suoja-toimena on myös käsitteystä ilmoittaminen rekisteröidylle. Rekisteröityä tulee ennakkolisesti informoida siitä, että hän on aloittamassa asiointia, joka saattaa päättyä automaattiseen ratkaisemiseen. Rekisterinpitäjän informointivelvollisuudesta on säädetty tietosuojasetuksen 12, 13 ja 14 artiklassa. Tietosuojasetuksen mukaan rekisteröityä on informoitava helposti havaittavalla ja helposti ymmärrettävällä tavalla sekä selkeällä ja yksinkertaisella kielellä tiedonkeruun alkamishetkellä.

Tulli on toteuttanut rekisteröidyn informoimisen suoja-toimen ilmoittamalla asiointitapahtuman aluksi automaattisen ratkaisemisen mahdollisuudesta. Asiakasta informoidaan tiedonkeruun alkamishetkellä

siitä, että hän on aloittamassa asiointia, jossa asia voidaan ratkaista automaattisesti. Lisäksi automaattisesta ratkaisemisesta on informoitu tietosuoja-asetuksen mukaisella Tullin tietosuojaselosteella. Jälkikäteinen informointi on toteutettu automaattisesti ratkaistun asian päätöstekstissä hallintolain 53 e §:ssä säädettyllä tavalla.

Tietosuojaa koskeva vaikutustenarviointi

Tulli on tehnyt käyttöönottopäätöksen kohteena olevasta automaattisesta ratkaisumenettelystä tietosuoja-asetuksen mukaisen vaikutustenarvioinnin. Tietosuoja-asetuksen 35 artiklassa on säädetty tietosuojaa koskevan vaikutustenarvioinnin tekemisestä. Mainitun artiklan 1 kohdan mukaan rekisterinpitäjän on ennen käsittelyä toteutettava arviointi suunniteltujen käsittelytoimien vaikutuksista henkilötietojen suojalle, jos tietäntyyppinen käsittely etenkin uutta teknologiaa käytettäessä todennäköisesti aiheuttaa – käsittelyn luonne, laajuus, asiayhteys ja tarkoitukset huomioon ottaen – luonnollisen henkilön oikeuksien ja vapauksien kannalta korkean riskin. Arvioinnissa ei havaittu merkittäviä luonnollisen henkilön tietosuojaan kohdistuvia riskejä. Oikaisumenettely ei edellytä erityisen arkaluontoisten henkilötietojen, kuten terveydentilaan tai perhesuhteisiin liittyvien tietojen, toimittamista Tullille. Vaadittavat henkilötiedot ovat nimi, osoite ja henkilötunnus. Tiedot ovat tarpeen verotuksen oikeaa kohdentamista sekä päätöksen oikeaa tiedoksiantoa varten. Tietoja ei käytetä muuhun tarkoitukseen. Hakija ilmoittaa tarvittavat henkilötiedot itse tullii-ilmoituksella tai oikaisuhaustuksella. Tulli ei toimita tietoja eteenpäin kolmansille tahoille ilman lakiin perustuvaa oikeutta saada tiedot virallisesta pyynnöstä.

3 Luettelo käyttöönottopäätöksen perusteena olevista asiakirjoista

Käyttöönottopäätöksen perusteena ovat seuraavat asiakirjat:

- tiedonhallintalain 28 a §:n 1 momentissa tarkoitettu tehtäväjaon dokumentaatio,
- tiedonhallintalain 28 a §:n 2 momentissa tarkoitettu käsittelysääntöjen dokumentaatio,
- tiedonhallintalain 28 b §:n 3 momentissa tarkoitettu laadunvarmistamisen dokumentaatio,
- tiedonhallintalain 28 c §:n 2 momentissa tarkoitettu laadunvalvonnan ja virhetilanteiden käsittelyn dokumentaatio sekä
- tietosuoja-asetuksen mukainen tietosuojan vaikutustenarviointi.

4 Säilytys

Tätä käyttöönottopäätöstä säilytetään vähintään viisi vuotta automaattisen ratkaisumenettelyn käytöstä poistamista seuraavan kalenterivuoden alusta lukien, siten kuin tiedonhallintalain 28 d §:n 3 momentissa on säädetty.

5 Muutoksenhaku

Tähän käyttöönottopäätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Valituskielto perustuu oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019) 6 §:n 2 momenttiin.

6 Yhteystiedot

Käyttöönottopäätöstä ja automaattisen ratkaisumenettelyn käyttöä koskevia lisätietoja on saatavilla Tullin kirjaamon kautta sähköpostitse osoitteesta kirjaamo@tulli.fi, puhelimitse numerosta 0295 52 7000 sekä postitse osoitteesta PL 512, 00101 Helsinki.

7 Päätöksentekijä

Tullin ulkomaankauppa- ja verotusosaston työjärjestyksen mukaan tullausyksikön tullausjohtaja ratkaisee tulliselvityksen ja tulliverotuksen vastuualueelle kuuluvat asiat, joita hän ei ole määrännyt Sähköisen palvelukeskuksen tai Tullausyksikön asiantuntijan ratkaistavaksi, taikka joita ei ole Tullin tai Ulkomaankauppa- ja verotusosaston työjärjestyksessä toisin määrätty. Tämän päätöksen esittelijä on tulliselvitysjärjestelmän kehittämisryhmän esihenkilö ja ratkaisija on ulkomaankauppa- ja verotusosaston tullausyksikön päällikkö.

Jouni Ukko
tullausjohtaja

Anu Brander
tulliselvitysjärjestelmän kehittämisryhmän esihenkilö

